

**ДП «КИЇВСЬКИЙ ХОРЕОГРАФІЧНИЙ КОЛЕДЖ»**



**ЗАТВЕРДЖУЮ:**

**Директор коледжу**

Кайгородов Д. Є.

«29» серпня 2022 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА**

навчальної дисципліни

**«ФІЛОСОФІЯ»**

для здобувачів вищої освіти

Галузь знань	<b>02</b> Культура і мистецтво
Спеціальність:	<b>024</b> Хореографія
освітній рівень	перший «бакалаврський»
освітня програма	<b>ХОРЕОГРАФІЯ</b>
вид дисципліни	цикл загальної підготовки
Форма навчання	денна/заочна
Кількість кредитів ECTS	<b>2</b>
Мова викладання, навчання та оцінювання	<b>державна</b>
Форма підсумкового контролю	<b>екзамен</b>

**Київ-2022**

Робоча програма з дисципліни «**ФІЛОСОФІЯ**» для студентів за напрямом підготовки 02 Культура і мистецтво, спеціальністю 024 «Хореографія»

Розробник: Романова О.П., викладач

Затверджено на засіданні кафедри соціально-гуманітарних дисциплін

Протокол №1 від «25» серпня 2022 року

## ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни .....	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни .....	5
3. Програма навчальної дисципліни.....	8
4. Структура навчальної дисципліни .....	11
4а. Структура навчальної дисципліни (заочна форма навчання).....	14
5. Теми лекційних занять .....	16
6. Теми практичних занять .....	20
7. Самостійна робота.....	25
8. Методи навчання.....	27
9. Методи контролю.....	28
10. Орієнтовні питання до екзамену .....	28
11. Розподіл балів, які отримують студенти .....	30
12. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь.....	30
13. Методичне забезпечення .....	33
14. Рекомендована література .....	33
15. Інформаційні ресурси.....	35
16. Використані джерела при написанні програми... ..	36

## 1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - ECTS – 2	денна	заочна
	Нормативна	
Змістових модулів -3	<b>Рік підготовки:</b>	
Загальна кількість годин – 60	<b>3-й</b>	<b>3-й</b>
	<b>Семестр</b>	
	<b>5-й</b>	<b>5-й</b>
	<b>Лекції</b>	
Всього годин для денної форми навчання (в т. ч. тижневих) : аудиторних – 30 самостійна робота студента - 30 для заочної форми навчання: аудиторних – 12 самостійна робота студента - 48	20 год.	<b>10 год.</b>
	Практичні, семінарські	
	10 год.	<b>2 год.</b>
	Лабораторні	
	- год.	- год.
	Самостійна робота	
	30 год.	<b>48 год.</b>
	Індивідуальні завдання:	
	- год.	
	Консультація	
	-	<b>- год.</b>
	Вид контролю:	
<b>Екзамен</b>	<b>Екзамен</b>	

## **2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**Метою викладання навчальної дисципліни «Філософія» є надання знань з філософії як світогляду людини, або сукупності поглядів на світ у цілому та ставлення людини до цього світу, в розумінні онтологічних, гносеологічних, аксіологічних і соціальних проблем буття.**

**Основними завданнями вивчення дисципліни «Філософія» є:**

- формування наукового світогляду;
- формування філософської культури мислення та пізнання;
- набуття навичок науково – філософського аналізу;
- свідоме застосування в професійній діяльності філософської методології та знань;
- виховання творчої особистості, яка має високий рівень культури, громадянську відповідальність, національну гідність патріотизм;
- виховання активної життєвої позиції.

**Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати:**

- предмет та функції філософії; світогляд та його історичні типи; генезис філософії та її співвідношення з іншими типами світогляду;
- специфіку та структуру філософського знання; основне коло філософських проблем;
- категоріальні визначення буття;
- розвиток уявлень про матерію в історії філософії; філософські аспекти проблеми руху;
- сучасні концепції простору та часу;
- історичні форми діалектики; альтернативи діалектики;
- основні принципи діалектики та зміст основних законів діалектики;
- зміст парних категорій діалектики;
- специфіку філософського підходу до пізнання;
- особливості суб'єкта та об'єкта пізнання;
- основні принципи пізнання, рівні та форми пізнання;
- тлумачення проблеми практики у філософії;

- існуючі у філософії концепції істини;
- сутність глобальних проблем, причини їх походження, наслідки.

**В результаті вивчення навчальної дисципліни «Філософія» студент повинен уміти:**

- розрізняти та виявляти специфіку різних типів світогляду
- пов'язувати загальні філософські проблеми з вирішенням завдань у різних галузях сучасної науки;
- робити порівняльний аналіз філософського та конкретно-наукового тлумачення буття;
- аналізувати структуру, ознаки та основні функції свідомості;
- наводити конкретні приклади реальних виявлень діалектики при аналізі складних проблем психіки людини;
- розрізняти метафізичну та діалектичну концепції розвитку світу;
- наводити конкретні приклади реальних виявлень метафізики при аналізі проблем суспільства;
- окреслювати умови, можливості та рівні пізнання, його різновиди та форми;
- пояснювати відмінність між чуттєвим та раціональним рівнями пізнання;
- виявляти відмінність між істинністю та правдою, а також складний зв'язок між істиною та знанням і пізнанням;
- давати класифікацію та філософський аналіз глобальних проблем сучасності, розрізняти соціально-політичні та економічні засоби їх розв'язання.

**Основними результатами навчання і компетентностями згідно з вимогами освітньо-професійної програми є:**

#### **Інтегральна компетентність**

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в хореографії, мистецькій освіті, виконавській діяльності, що передбачає застосування певних теорій та методів хореографічного мистецтва і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

#### **Фахові компетентності**

ФК7. Здатність використовувати інтелектуальний потенціал, професійні знання, креативний підхід до розв'язання завдань та вирішення проблем в сфері професійної діяльності.

**Програмними результатами навчання дисципліни є:**

ПРН 1. Визначати взаємозв'язок цінностей громадянського суспільства із концепцією сталого розвитку України.

ПРН 2. Розуміти моральні норми і принципи та вміти примножувати культурні, наукові цінності і досягнення суспільства в процесі діяльності.

**Зв'язок з іншими дисциплінами**

Філософія, як базовий курс гуманітарної освіти, пов'язана з багатьма дисциплінами соціально-гуманітарного циклу, зокрема:

Ø релігієзнавством через історико-філософську проблематику релігієзнавства й вивчення форм суспільної свідомості (найстарішою формою світогляду є міфологічний);

Ø з історією, оскільки філософія відігравала значну роль у процесі становлення і функціонування багатьох держав;

Ø з логікою, оскільки в добу середньовіччя саме логіка була в центрі богослов'я та схоластичної філософії;

Ø з українською та зарубіжною культурою, тому що ментальні схеми та моральні засади філософії мали великий вплив на розвиток людської культури та цивілізації;

Ø з політологією, оскільки філософія надає теоретичну схему політичного життя, політичного устрою та політичної діяльності, опосередковано впливає на всі сфери суспільного життя;

Ø з соціологією, оскільки соціальна філософія тісно пов'язана з теоретичною моделлю, філософським осмисленням проблеми взаємодії особи та суспільства, має вплив на соціальну поведінку спільнот та індивідів;

Ø з естетикою як наукою про мистецтво, про форми прекрасного в художній творчості, природі та суспільстві, та з етикою як наукою про мораль, її походження, розвиток і роль у суспільному та особистому житті людей;

Ø з психологією як наукою, що серед багатьох інших утворень вивчає сукупність психічних особливостей, властивих тій чи іншій формі свідомості, та з педагогікою як наукою про виховання, освіту і навчання;

Ø з економічними дисциплінами, оскільки феномен побутування економіки, певних економічних стосунків між людьми та типів господарської діяльності вивчається філософією.

### **3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

#### **Змістовий модуль 1. ФІЛОСОФІЯ ЯК НАУКА ТА НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА.**

##### ***Тема 1. Загальні уявлення про філософію***

Визначення філософії. Філософія та філософування. Первинне розуміння філософії. Особливості філософського підходу до світу. Особливості філософського пояснення світу. Духовні та соціальні чинники ставлення філософського світогляду. Призначення філософії.

##### ***Тема 2. Сутність філософії та особливості філософування***

Виникнення філософії. Предмет і проблеми філософії. Структура і дисциплінарна будова філософського знання. Граничність філософських категорій. Співвідношення світогляду і філософії. Основні світоглядні орієнтації людини в світі. Філософія і релігія. Філософія і наука. Особливості сучасного розуміння філософії. Роль філософії в сучасному житті суспільства.

##### ***Тема 3. Світогляд: поняття, структура, типи***

Співвідношення філософії та світогляду. Поняття світогляду. Особливості ставлення людини до світу. Світогляд як спосіб орієнтації людини в світі та смисложиттєва позиція. Світовідчуття, світосприйняття і світорозуміння як рівні світогляду. Структура світогляду. Історичні типи світогляду. Філософія як вид знання.

#### **Змістовий модуль 2. ОСНОВНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ ФІЛОСОФІЇ**

##### ***Тема 4. Філософія Стародавнього Світу.***

Предмет історії філософії. Історичні типи філософії. Давньоіндійська філософія. Філософія стародавнього Китаю. Антична філософія. Діяльність софістів.



Філософські ідеї Сократа. Вчення про безтілесну ідею (Платон). Вчення про сутність (субстанцію) та матерію (Арістотель). Епоха еллінізму і Римської імперії.

#### **Тема 5. Філософія Середньовіччя і доби Відродження.**

Загальна характеристика філософії епохи Середньовіччя. Діалектика епохи Відродження. Натурфілософія епохи Відродження.

#### **Тема 6. Філософія Нового часу XVII – XVIII ст.**

Розвиток науки у XVII – XVIII ст., її зв'язок із соціальними перетвореннями, становищем суспільства. Нова орієнтація філософії. Розвиток теорії пізнання. Емпіризм і раціоналізм - два напрями у філософії XVII ст. Характеристика діяльності основних філософів цієї епохи. Філософія Просвітництва та метафізичний матеріалізм. Французький матеріалізм XVIII ст.

#### **Тема 7. Німецька класична філософія.**

Основні філософські ідеї І.Канта. Вчення Канта про пізнання як діяльність суб'єкта. «Розмірковування і розум», «сутність і явище». Філософська система і діалектика Г.Гегеля. Матеріалізм і гуманізм філософії Л.Фейєрбаха.

#### **Тема 8. Українська філософія.**

Філософія Київської Русі. Українська філософія XIV – XVI ст. Філософія Києво-Могилянської академії. Філософія Г.Сковороди. Українська філософія XIX – початку XX ст. Філософія І.Франка.

#### **Тема 9. Основні напрями сучасної світової філософії.**

Предмет, основні поняття та принципи екзистенціалізму. Неотомістська філософія. Неопозитивізм, його сутність та принципи. Принципи та ідеали класичної та некласичної західної філософії. Причини переходу від класичного до некласичного філософування. Волюнтаризм філософії А.Шопенгауера та Ф.Ніцше. Розуміння філософування та екзистенції за С.К'єркегором.

### **Змістовий модуль 3. ПРОБЛЕМИ ФІЛОСОФСЬКОГО ОСМИСЛЕННЯ СВІТУ**

**Тема 10. Онтологія як філософське вчення про буття. Метафізика. Діалектика**

Філософське розуміння проблеми буття. Уявлення про онтологію як вчення про буття. Історико-філософські варіанти розгляду проблеми буття. Особливості розуміння буття як засади виникнення різних філософських концепцій. Буття: форми (модуси), структура. Співвідношення категорій «буття», «субстанція», «матерія». Матерія: атрибути, спосіб і форми існування матерії. Сучасні уявлення про спосіб і форми існування матеріального світу.

Метафізика й онтологія. Діалектика: історичні типи й альтернативи діалектики. Принципи, закони й категорії діалектики.

### **Тема 11. Свідомість як філософська проблема**

Філософський зміст проблеми свідомості та шляхи її розгляду в історії філософії. Основні підходи до пояснення феномену свідомості. Концепції свідомості. Найбільш загальні властивості свідомості, функції та структура свідомості. Філософське визначення свідомості. Свідомість, самосвідомість, мова. Суспільна та індивідуальна свідомість. Феномен ілюзорної свідомості. Свідоме і несвідоме. Концепції несвідомого.

### **Тема 12. Філософія пізнання. Наука як соціокультурний та пізнавальний феномен.**

Проблема пізнаваності світу та спроби її розв'язання. Уявлення про знання і пізнання. Гносеологія. Об'єкт і суб'єкт пізнання. Види, рівні пізнання. Форми пізнання. Чуттєве і раціональне пізнання. Характерні риси інтуїції. Співвідношення пізнання і розуміння. Проблеми істини у пізнанні.

Поняття про науку та особливості наукового пізнання. Епістемологія. Основні види наукового пізнання. Виникнення науки. Принципи інтерналізму і екстерналізму. Періодизація історії науки. Рівні та структура наукового пізнання. Методи наукового пізнання. Форми наукового пізнання. Сучасні оцінки науки. Поняття про етику науки. Визначення соціокультурних орієнтирів науки.

### **Тема 13. Суспільство як предмет філософського аналізу**

Суспільство як предмет філософського аналізу. Суспільство: поняття, основні характеристики. Структура суспільства. Історичні типи суспільства. Соціальна структура суспільства. Суспільний ідеал і проблема соціального вибору.

Соціальний прогрес та його рушійні сили. Теорії соціальної стратифікації й соціальної мобільності. Суспільство і природа. Історичні форми взаємодії суспільства і природи. Особливості сучасної екологічної проблеми. Соціально-екологічні наслідки глобалізації. Екологічна ситуація в Україні.

**Тема 14. Філософське осмислення людини**

Людина як основний предмет філософського аналізу. Актуальність філософського дослідження людини. Філософські аспекти антропогенезу.

**Тема 15. Аксиологія (теорія цінностей)**

Цінності: розвиток філософських уявлень про цінності. Філософія раціоналізму. Філософія І. Канта. Аксиологічний напрям у історії філософії (друга половина ХІХ ст.) Аксиологічна проблематика у філософії ХХ століття: феноменологія, екзистенціалізм, герменевтика, теорія соціальної дії. Цінності в структурі соціуму. Суб'єкт - об'єктна природа цінностей. Ієрархія цінностей людського буття. Цінності науки. Цінності як ядро світоглядної проблематики

**Тема 16. Філософське осмислення культури і цивілізаційних процесів**

Поняття про культуру і цивілізацію. Матеріальна та духовна культура. Феномен культури та основні напрями його філософського аналізу: аксиологічний, діяльнісний, комунікативний підходи. Історичні моделі культури та цивілізаційні типи. Співвідношення культури і цивілізації. Сутність інформаційно-семіотичної концепції культури. Загальне уявлення про сучасну філософію культури. Передумови, прояви та проблема подолання кризи сучасної культури.

**4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**(ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ)**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	Усього	у тому числі		
лекцій		практичних заняття	самост. робота	Форми поточного контролю

<b>III семестр</b>					
<b>Змістовий модуль 1. ФІЛОСОФІЯ ЯК НАУКА ТА НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА. (12 год.)</b>					
<b>Тема 1.</b> Загальні уявлення про філософію	6	2	2	2	Р,П
<b>Тема 2.</b> Сутність філософії та особливості філософування	6	2	2	2	УО
<b>Тема 3.</b> Світогляд: поняття, структура, типи	8	2	2	4	УО
<i>Форма модульного контролю 1 – контрольна робота</i>					КР
<b>Разом за змістовим модулем 1</b>	<b>20</b>	<b>6</b>	<b>6</b>	<b>8</b>	
<b>Змістовий модуль 2. ОСНОВНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ ФІЛОСОФІЇ (12 год.)</b>					
<b>Тема 4.</b> Філософія Стародавнього Світу.	6,5	2	0,5	4	УО
<b>Тема 5.</b> Філософія Середньовіччя і доби Відродження.	6	2	-	4	П,Р
<b>Тема 6.</b> Філософія Нового часу XVII – XVIII ст.	6	2	-	4	
<b>Тема 7.</b> Німецька класична філософія.	3,5	1	0,5	2	УО
<b>Тема 8.</b> Українська філософія.	4	1	1	2	УО
<b>Тема 9.</b> Основні напрямки сучасної філософії	4	1	1	2	Р
<i>Форма модульного</i>					ПЗ

<i>контролю 2 – контрольна робота</i>					
<b>Разом за змістовим модулем 2</b>	<b>20</b>	<b>9</b>	<b>3</b>	<b>18</b>	
<b>Змістовий модуль 3. ПРОБЛЕМИ ФІЛОСОФСЬКОГО ОСМИСЛЕННЯ СВІТУ (21 год.)</b>					
<b>Тема 10.</b> Онтологія як філософське вчення про буття. Метафізика. Діалектика.	7	1	4	2	Ц,Р
<b>Тема 11.</b> Свідомість як філософська проблема	7	1	4	2	Ц,Р
<b>Тема 12.</b> Філософія пізнання. Наука як соціокультурний та пізнавальний феномен.	7	1	2	4	УО
<b>Тема 13.</b> Суспільство як предмет філософського аналізу	5,5	0,5	2	3	
<b>Тема 14.</b> Філософське осмислення людини	6,5	0,5	4	2	
<b>Тема 15.</b> Аксиологія (теорія цінностей)	4,5	0,5	-	4	
<b>Тема 16.</b> Філософське осмислення культури і цивілізаційних процесів	2,5	0,5	-	2	
<i>Форма модульного контролю 3 – контрольна робота</i>					КР

<b>Разом за змістовим модулем 3</b>	<b>20</b>	<b>5</b>	<b>16</b>	<b>19</b>	
<b>Усього годин за семестр</b>	<b>60</b>	<b>20</b>	<b>10</b>	<b>30</b>	
<i>Форма підсумкового контролю - екзамен</i>					

*Код форми контролю: УО – усне опитування; Р – реферат; П – повідомлення.*

#### **4А. Структура навчальної дисципліни (заочна форма навчання)**

Назви змістових модулів і	Кількість годин				
	заочна форма навчання				
	Усього	у тому числі			
лекцій		Практичних занять	самост. роботи	Форми поточного контролю	
<b>III семестр</b>					
<b>Змістовий модуль 1. ФІЛОСОФІЯ ЯК НАУКА ТА НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА (3 год.)</b>					
<b>Тема1.</b> Загальні уявлення про філософію	6,5	2	0,5	4	Р,П
<b>Тема 2.</b> Сутність філософії та особливості філософування	4,5	-	0,5	4	УО
<b>Тема3.</b> Світогляд: поняття, структура, типи	4	-	-	4	УО
<i>Форма модульного контролю 1 – контрольна робота</i>					КР
<b>Разом за змістовим модулем 1</b>	<b>14</b>	<b>2</b>	<b>1</b>	<b>12</b>	

<b>Змістовий модуль 2. ОСНОВНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ ФІЛОСОФІЇ (5 год.)</b>					
<b>Тема 4.</b> Філософія Стародавнього Світу.	7,5	1	0,5	6	УО
<b>Тема 5.</b> Філософія Середньовіччя і доби Відродження.	7	1	-	6	П,Р
<b>Тема 6.</b> Філософія Нового часу XVII – XVIII ст.	6,5	0,5	-	6	
<b>Тема 7.</b> Німецька класична філософія.	6,5	-	0,5	6	УО
<b>Тема 8.</b> Українська філософія.	6,5	0,5	-	6	УО
<b>Тема 9.</b> Основні напрямки сучасної світової філософії.	5	1	-	4	Р
<i>Форма модульного контролю 2 – контрольна робота</i>					ПЗ
<b>Разом за змістовим модулем 2</b>	<b>20</b>	<b>4</b>	<b>1</b>	<b>34</b>	
<b>Змістовий модуль 3. ПРОБЛЕМИ ФІЛОСОФСЬКОГО ОСМИСЛЕННЯ СВІТУ (2 год.)</b>					
<b>Тема 10.</b> Онтологія як філософське вчення про буття. Метафізика. Діалектика.	6,5	0,5	-	6	П,Р
<b>Тема 11.</b> Свідомість як філософська проблема	6	-	-	6	П,Р

<b>Тема 12.</b> Філософія пізнання. Наука як соціокультурний та пізнавальний феномен.	6	-	-	6	УО
<b>Тема 13.</b> Суспільство як предмет філософського аналізу	4	-	-	4	УО
<b>Тема 14.</b> Філософське осмислення людини	4,5	0,5	-	4	Р
<b>Тема 15.</b> Аксиологія (теорія цінностей)	4,5	0,5	-	4	
<b>Тема 16.</b> Філософське осмислення культури і цивілізаційних процесів	4,5	0,5	-	4	
<i>Форма модульного контролю 3 – контрольна робота</i>					КР
<b>Разом за змістовим модулем 3</b>	<b>26</b>	<b>2</b>	<b>-</b>	<b>14</b>	
<b>Консультація</b>	-	-	-	-	
<b>Усього годин за семестр</b>	<b>60</b>	<b>10</b>	<b>2</b>	<b>48</b>	
<b><i>Форма підсумкового контролю - екзамен</i></b>					

*Код форми контролю: УО – усне опитування; Р – реферат; П – повідомлення.*

## 5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

**Модуль 1. ФІЛОСОФІЯ ЯК НАУКА ТА НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА. (15 год.)**

### **Лекція 1. Загальні уявлення про філософію**

1. Визначення філософії.
2. Філософія та філософування.



3.Первинне розуміння філософії. Особливості філософського підходу до світу.

***Література:***

*Базова: 2-5. Допоміжна: 16 - 17.*

**Лекція 2. Сутність філософії та особливості філософування**

- 1.Виникнення філософії.
- 2.Предмет і проблеми філософії.
- 3.Структура і дисциплінарна будова філософського знання.

***Література:***

*Базова: 2-5. Допоміжна: 16 - 17.*

**Лекція 3. Світогляд: поняття, структура, типи.**

- 1.Поняття світогляду, його походження, структура, сутність і роль у житті людини.
2. Історичні типи світогляду: міфологія, релігія, філософія.
- 3.Сутність філософського світогляду. Предмет та основне питання філософії.
4. Структура і функції філософії.

***Література:***

*Базова: 5 – 6, 8. Допоміжна:16 – 17, 34.*

**Змістовий модуль 2. ОСНОВНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ ФІЛОСОФІЇ ( 20 год.)**

**Лекція 4. Філософія Стародавнього Світу.**

1. Принципи періодизації історії філософії.
- 2.Філософія Стародавнього Сходу (Індія, Китай, Єгипет, Вавілон, Палестина, Іран).
- 3.Антична філософія.

***Література:***

*Базова: 6, 8 - 9. Допоміжна: 20 -27.*

**Лекція 5. Філософія Середньовіччя і доби Відродження**

- 1.Етапи розвитку філософії Середньовіччя в Західній Європі
2. Арабська і єврейська філософія Середньовіччя.
3. Філософія епохи Відродження.
4. Філософія Реформації.

### ***Література:***

*Базова: 8, 10, 15. Допоміжна: 21, 28, 31.*

### **Лекція 6. Філософія Нового часу XVII – XVIII ст.**

1. Основні риси філософії Нового часу. Наукова революція XVII ст.
2. Емпіризм і гносеологія Ф. Бекона, Т. Гоббса.
3. Дуалізм і раціоналізм Р. Декарта, пантеїзм Б. Спінози, монадологія Г. Лейбніца.
4. Суб'єктивний ідеалізм і агностицизм (Д. Берклі, Д. Юм).
5. Французькі матеріалісти XVIII ст. (Д. Дідро, П.-А. Гольбах, Ш.-Л. Монтеск'є, Ж.-Ж. Руссо).

### ***Література:***

*Базова: 3 – 4, 8. Допоміжна: 21, 28, 36, 39.*

### **Лекція 7. Німецька класична філософія.**

1. Історичні умови формування класичної німецької філософії, її основні риси.
2. Філософські та соціально-етичні погляди І. Канта.
3. Післякантівський суб'єктивний ідеалізм (Й. Фіхте).
4. Діалектика і натурфілософія Ф. Шеллінга.
5. Об'єктивний ідеалізм і діалектика Г. Гегеля.
6. Антропологічний матеріалізм Л. Фейєрбаха.

### ***Література:***

*Базова: 6, 8, 11. Допоміжна: 21, 28, 32.*

### **Лекція 8. Українська філософія.**

1. Давньослов'янська міфологія — колыска філософської думки України-Русі.
2. Філософська думка Київської Русі.
3. Філософські ідеї в духовній культурі України XII–XIII ст.
4. Гуманізм епохи Відродження в Україні.
5. Філософія в Києво-Могилянській академії. Філософія «серця» Г. С. Сковороди.

### ***Література:***

*Базова: 6, 8, 14. Допоміжна: 21, 28.*

### **Лекція 9. Основні напрямки сучасної світової філософії.**

1. Позитивізм і неопозитивізм, його різновиди.

2. Екзистенціалізм та його різновиди.
3. Філософська антропологія.
4. Неотомізм.

***Література:***

*Базова: 3, 5. Допоміжна: 19, 21- 28, 40.*

**Змістовий модуль 3. ПРОБЛЕМИ ФІЛОСОФСЬКОГО ОСМИСЛЕННЯ СВІТУ ( 25 год.).**

**Лекція 10. Онтологія як філософське вчення про буття. Метафізика.**

**Діалектика .**

1. Сутність і основні форми буття.
2. Буття матеріального. Матерія і рух. Простір і час.
3. Буття людини.
4. Буття ідеального.
5. Діалектика та її альтернативи.
6. Буття соціального.

***Література:***

*Базова: 4, 6, 10. Допоміжна: 16 - 17.*

**Лекція 11. Свідомість як філософська проблема**

1. Філософський зміст проблеми свідомості
2. Шляхи розгляду свідомості в історії філософії.
3. Концепції свідомості.

***Література:***

*Базова: 4, 6, 10. Допоміжна: 16 - 19.*

**Лекція 12. Філософія пізнання. Наука як соціокультурний та пізнавальний феномен.**

1. Основні принципи теорії пізнання.
2. Пізнання як відображення. Суб'єкт і об'єкт пізнання.
3. Єдність чуттєвого і раціонального в пізнанні.
4. Емпіричний і теоретичний рівні пізнання.
5. Творчість та інтуїція.

6. Проблема істини, її критерії.

***Література:***

*Базова: 4, 6, 10. Допоміжна: 19 - 20.*

**Лекція 13. Суспільство як предмет філософського аналізу**

1. Особливості філософського пізнання суспільства.
2. Природні умови розвитку суспільства.
3. Матеріальне виробництво як основа розвитку суспільства.
4. Соціально-політична сфера суспільства.
5. Духовні виміри життя суспільства.

***Література:***

*Базова: 4, 6, 10. Допоміжна: 19 - 20.*

**Лекція 14. Філософське осмислення людини**

1. Походження людини.
2. Природні, соціальні та духовні виміри людського життя.
3. Поняття «людина», «індивід», «індивідуальність», «особистість».

***Література:***

*Базова: 2, 4. Допоміжна: 19 - 20.*

**Лекція 15. Аксиологія (теорія цінностей)**

1. Цінності: розвиток філософських уявлень про цінності.
2. Аксиологічна проблематика у філософії XX століття.
3. Ієрархія цінностей людського буття.

***Література:***

*Базова: 2-3, 6 - 7. Допоміжна: 16 - 18.*

**Лекція 16. Філософське осмислення культури і цивілізаційних процесів.**

1. Поняття про культуру і цивілізацію.
2. Співвідношення культури і цивілізації.
3. Загальне уявлення про сучасну філософію культури.

***Література:***

*Базова: 6 - 8. Допоміжна: 16 - 18.*

**6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Загальні уявлення про філософію	0,5	0,5
2.	Сутність та особливості філософії	0,5	0,5
3.	Філософія та світогляд	1	-
4.	Філософія Стародавнього світу	0,5	0,5
5.	Німецька класична філософія	0,5	0,5
6.	Історія філософії України	1	-
7.	Основні напрямки сучасної світової філософії	0,5	-
8.	Філософське вчення про буття	1	-
9.	Свідомість як філософська проблема	1	-
10.	Гносеологічні проблеми філософії	1	-
11.	Суспільство як предмет філософського аналізу	0,5	-
12.	Філософська антропологія	1	-
	<b>Разом:</b>	<b>10</b>	<b>2</b>

### *Тема 1. Загальні уявлення про філософію*

#### **Практичне заняття 1. Загальні уявлення про філософію**

- 1.Первинне розуміння філософії.
- 2.Особливості філософського поясненню світу.
- 3.Призначення філософії.

### ***Література:***

*Базова: 2-5. Допоміжна: 16 - 17.*

### ***Тема 2. Сутність філософії та особливості філософування***

#### **Практичне заняття 2. Сутність та особливості філософії**

1. Предмет і коло проблем філософії.
2. Філософія та філософування. Особливості філософського підходу до світу.
3. Філософські категорії.

### ***Література:***

*Базова: 2-5. Допоміжна: 16 - 17.*

### ***Тема 3. Світогляд: поняття, структура, типи***

#### **Практичне заняття 3. Філософія та світогляд**

1. Світогляд і світовідчуття, світосприйняття і світорозуміння.
2. Історичні типи світогляду: міф, релігія, науковий світогляд, філософський світогляд.
3. Філософія як дослідження світоглядних проблем засобами раціонального мислення.

### ***Література:***

*Базова: 5 – 6, 8. Допоміжна: 16 – 17, 34.*

### ***Тема 4. Філософія Стародавнього Світу.***

#### **Практичне заняття 4. Філософія Стародавнього Сходу (Індія)**

1. «Ведична» та епічна література про людину, її походження та існування, Упанішади.
2. Релігійно-філософські вчення: індуїзм, джайнізм, буддизм.

### ***Література:***

3. *Базова: 9, 11. Допоміжна: 20 – 26, 28.*

### ***Тема 7. Німецька класична філософія***

#### **Практичне заняття 5. Німецька класична філософія**

1. Філософські позиції І. Канта.
2. Філософська система І. Фіхте.

3. Суб'єктивна діалектика.
4. Філософія тотожності Ф. Шеллінга.
5. Г. Гегель, його філософська система та метод.

**Література:**

Базова: 6, 8, 11. Допоміжна: 21, 28, 32.

**Тема 8. Українська філософія**

**Практичне заняття 6. Історія філософії України**

1. Давньослов'янська міфологія — колыска філософської думки України-Русі.
2. Філософська думка Київської Русі.
3. Філософські ідеї в духовній культурі України XII–XIII ст.
4. Гуманізм епохи Відродження в Україні.

**Література:**

Базова: 6, 8, 14. Допоміжна: 21, 28.

**Тема 9. Основні напрямки сучасної світової філософії.**

**Практичне заняття 7. Сучасна світова філософія.**

1. Філософія марксизму.
2. Позитивізм у XIX ст. (О. Конт)
3. Сучасна некласична філософія.

**Література:**

Базова: 4, 5, 8. Допоміжна: 28, 32, 40.

**Тема 10. Онтологія як філософське вчення про буття. Метафізика. Діалектика.**

**Практичне заняття 8. Філософське вчення про буття**

1. Онтологія як розділ філософії.
2. Філософське розуміння проблеми буття.
3. Структура буття.

**Література:**

Базова: 4, 6, 10. Допоміжна: 16 - 17.

**Тема 11. Свідомість як філософська проблема**

**Практичне заняття 9. Свідомість як філософська проблема**

1. Філософський зміст проблеми свідомості.
2. Концепції свідомості.
3. Атрибутивні властивості, функції та структура свідомості.
4. Конкретні форми проблеми свідомості.

**Література:**

*Базова: 4, 6, 10. Допоміжна: 16 - 19.*

**Тема 12. Філософія пізнання. Наука як соціокультурний та пізнавальний феномен.**

**Практичне заняття 10. Гносеологічні проблеми у філософії**

1. Проблема пізнаваності світу та спроби її розв'язання.
2. Специфіка філософського аналізу пізнання: 2.а. предмет і структура пізнання; 2.б. поняття "об'єкт" і "суб'єкт" пізнання.
3. Види, форми, рівні пізнання.
4. Філософське розуміння істини.
5. Наукове пізнання: рівні, форми, методи.
6. Методи наукового пізнання.

**Література:**

*Базова: 4, 6, 10. Допоміжна: 19 - 20.*

**Тема 13. Суспільство як предмет філософського аналізу**

**Практичне заняття 11. Суспільство як предмет філософського аналізу**

1. Суспільний ідеал і проблема соціального вибору.
2. Соціальний прогрес та його рушійні сили.
3. Теорії соціальної стратифікації й соціальної мобільності.

**Література:**

*Базова: 2, 4, 6. Допоміжна: 16 - 18.*

**Тема 14. Філософське осмислення людини**

**Практичне заняття 12. Філософська антропологія**

1. Людина як основний предмет філософського аналізу. Філософські аспекти антропогенезу. Проблема сутності людини.
2. Проблема антропосоціогенезу.



3. Поняття "індивід", "індивідуальність", "особистість" та їх співвідношення.

Соціалізація особи.

4. Проблема сенсу людського існування та багатоманіття способів її розв'язання.

### **Література:**

*Базова: 2,4. Допоміжна: 19 - 20.*

## **7.САМОСТІЙНА РОБОТА**

Вивчення «Філософії» є одним з важливих аспектів гуманітаризації навчального процесу. Самостійна робота студентів є значним чинником, який формує вміння навчатися та сприяє активізації засвоєних знань студентами і їх реалізації. Самостійна робота студентів з «Філософії» включає вивчення основних питань теорії філософії, особливостей культурного розвитку цивілізацій, проблематику розвитку філософських ідей у їх поетапному розвитку з стародавніх часів до сьогодення тощо з використанням навчальної, методичної, довідкової, наукової літератури в позааудиторний час. Самостійна робота студентів – значна частина учбового процесу, що передбачає:

- формування навичок роботи з літературою - набування досвіду наукового дослідження;
- розкриття індивідуальних талантів особистості студента;
- формування світоглядних задач;
- набування таких якостей, як наполегливість й системність у навчанні.

Значна роль самостійної роботи в підготовці спеціалістів підтверджується практикою вищої школи. Сьогодні самостійній роботі приділяють значне місце в навчальному процесі. Кількість аудиторних занять скорочують, а обсяг самостійної роботи збільшують. Тому варто розвивати індивідуальні форми учбової роботи. Вміння твердо мислити, орієнтуватися в потоці наукової інформації, самостійно ставити й виконувати нові завдання – вимога сьогодення. Самостійна робота студента близька до дослідної. Форми самостійної роботи студентів: 1. Підготовка доповідей. 2. Виконання практичних завдань. 3. Написання та захист реферату. 4. Написання конкурсних й дослідницьких робіт.

5. Підготовка до виступів на практичних заняттях.
6. Підготовка до залікунавчального курсу.

№ теми	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Загальні уявлення про філософію Предмет і коло проблем філософії.	2	4
2.	Сутність філософії та особливості філософування	2	4
3.	Світогляд: поняття, структура, типи	4	4
4.	Філософія Стародавнього Світу	2	2
5.	Філософія Середньовіччя і доби Відродження.	2	2
6.	Філософія Нового часу XVII – XVIII ст.	2	2
7.	Німецька класична філософія.	2	2
8.	Українська філософія.	2	2
9.	Основні напрямки сучасної світової філософії.	2	4
10.	Онтологія як філософське вчення про буття. Метафізика. Діалектика.	2	2
11.	Свідомість як філософська проблема	2	2
12.	Філософія пізнання. Наука як соціокультурний та пізнавальний феномен.	2	2
13.	Суспільство як предмет філософського аналізу	3	4
14.	Філософська антропологія	2	4
15.	Аксіологія (теорія цінностей)	2	4
16.	Філософське осмислення культури і цивілізаційних процесів	2	4
	<b>Разом</b>	<b>30</b>	<b>48</b>

### Перелік практичних навичок

1. Вміння називати та пояснювати функції та методи філософії, основні етапи розвитку філософської думки, головні поняття та категорій філософії, ключові політико-філософські концепції;
2. Визначати основні напрямки філософських досліджень;
3. Називати та аналізувати сучасні філософські течії;
4. Вирішувати питання моралі з точки зору різних етичних теорій;
5. Називати та пояснювати основні релігійні традиції світу та сакральні книги народів світу;
6. Орієнтується в цінностях сучасного людства, грамотно оцінює і аналізує ціннісні аспекти розвитку культури сучасної цивілізації.
7. Використовує традиційні філософські методи в пізнанні та духовно-практичні засоби вирішення світоглядних та методологічних проблем в історії людства;
8. Користується адекватними поняттями, будує судження та робить вірні висновки, аналізує філософські тексти, наводить приклади та робить порівняння, здійснює аналіз та встановлює зв'язки;
9. Вміє оперувати набутими філософськими знаннями при виробленні власної світоглядної позиції; обґрунтовує власну думку, спираючись на досягнення світової та вітчизняної філософії.

## **8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ**

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності 1) За джерелом інформації: • Словесні: лекція (із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій), семінари, пояснення, розповідь, бесіда. • Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація. 2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні. 3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові. 4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою. II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: 1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

## 9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

З метою визначення успішності навчання використовуються контрольні заходи, які визначають поточний і підсумковий контроль.

*Форми поточного контролю:* усне та фронтальне опитування, співбесіда, захист рефератів, письмовий контроль, перевірка індивідуального завдання.

*Форми підсумкового контролю:* модульний контроль, контрольні роботи.

## 10. ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Філософія як форма духовного осягнення світу.
2. Поняття філософії, її вивчення в системі вищої освіти.
3. Поняття та типи світогляду.
4. Предмет філософії та особливості філософського мислення.
5. Соціальні умови формування філософії.
6. Філософські проблеми та дисципліни.
7. Основні питання, методи і функції філософії.
8. Філософські проблеми індійської філософії: ортодоксальні та неортодоксальні школи, основні категорії та джерела. Погляди на світ, пізнання та людину у буддизмі та джайнізмі.
9. Філософські проблеми китайської філософії, основні категорії, принципи та джерела. Погляди на світ, пізнання та людину у конфуціанстві та даосизмі.
10. Подібності та відмінності між індійською та китайською філософією.
11. Моністичні теорії: Мілетська натурфілософія та проблема першопочатку (Фалес, Анаксимандр, Анаксімен) та піфагореїзм (Піфагор);
12. Метафізика елеатів (Парменід, поняття буття і небуття, апорії Зенона) та діалектика Геракліта (розвиток та боротьба протилежностей, поняття про логос)
13. Плюралістичні теорії (Емпедокл: любов та ворожнеча, 4 елементи; Анаксагор: Нус, гомеомерії; Демокріт: атом, порожнеча, детермінізм);
14. Моральний період: софісти (Протагор) та філософія Сократа (метод, принципи, моральна філософія);
15. Сократичні школи (кініки, кіренаїки)
16. Філософія Платона (теорія ідей, теорія пізнання, вчення про державу)

17. Філософія Арістотеля (метафізика, вчення про матерію і форму, причини, критика теорії ідей Платона, етика)
18. Етичні теорії: Еліністична філософія: скептики, стоїки, епікурейці
19. Неоплатонізм (вчення про Єдине).
20. Апологетика і патристика. Августин Блаженний
21. Філософія Йоана Скота Еріугени, Суперечка про універсалії (номіналізм і реалізм)
22. Тома Аквінський. Співвідношення віри і розуму у Середньовіччі. У.Оккам
23. Філософія Відродження (гуманізм, натурфілософія, пантеїзм, філософія політики)
24. Філософія Нового часу XVII століття: а) емпіризм Бекона, б) раціоналізм та дуалізм Декарта.
25. Філософія Нового часу XVII століття: а) сенсуалізм Лока, б) механічний матеріалізм Гоббса, в) пантеїзм Спінози, г) монадологія Лейбніца, д) суб'єктивний ідеалізм Берклі, е) скептицизм Юма)
26. Гносеологія і етика („коперніканський переворот”, агностичний апіоризм, категоричний імператив) Канта
27. Абсолютний ідеалізм Гегеля (абсолютна ідея, діалектика, філософія історії)
28. Філософія Маркса (філософська антропологія, проблема відчуження, філософія історії, вчення про суспільно-економічні форми)
29. „Філософія життя”: Волонтаризм і песимізм Шопенгауера та філософія Ніцше („воля до влади”, „вічне повернення” „надлюдина”, діонісійське і аполонівське начала)
30. Екзистенціалізм (Керкегор, Сартр, Камю, Ясперс, Гайдегер)
31. Прагматизм (Пірс, Джеймс, Дьюї)
32. Психологія і психоаналіз (Фрейд, Юнг, Фром)
33. Феноменологія (Гуссерль), структуралізм, неопозитивізм, релігійна філософія (Т. де Шарден, Ж. Марітен).
34. Філософія Г.Сковороди (етика, онтологія та гносеологія)
35. Проблема буття в історії філософії. Особливості онтології.

36. Природа остаточної реальності: фізична чи ментальна. Проблема субстанції. Матеріалізм, дуалізм, ідеалізм. Монізм, дуалізм, плюралізм.
37. Склад остаточної реальності: індивідуалії чи універсалії. Реалізм, концептуалізм, номіналізм.
38. Проблема пізнання в історії філософії. Класична і неklasична теорії пізнання. Скептицизм і агностицизм
39. Про можливість знання у сфері метафізики (види знання та суджень: апіорні, апостеріорні, синтетичні та аналітичні), емпіризм, раціоналізм; види знання.
40. Про відношення між досвідом та реальністю (теорії сприйняття: каузальна, реалістична, ідеалістична, критично-ідеалістична, феноменалістична; первинні та вторинні якості);
41. Проблема істини, її критерії та провідні теорії істини: прагматична, когерентна, кореспондентна.
42. Сутність пізнавального процесу, його принципи та особливості.
43. Поняття істини та практики. Структура практики. Практика як критерій істини. Абсолютність і відносність практики як критерію істини.
44. Поняття чуттєвого та раціонального у пізнанні. Емпіричний та теоретичний рівні наукового пізнання. Основні форми і методи наукового пізнання.

## **11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ**

Практичні	Самостійна робота	Екзамен
40 (максимум)	30 (максимум)	30

Підсумкове оцінювання навчальної дисципліни «Філософія» здійснюється за 100-бальною шкалою (де 30 балів підсумковий контроль – екзамен).

Умови допуску до підсумкового екзамену:

- Відсутність заборгованості з практичних занять;
- Позитивні бали за практичні та самостійні роботи.

## **12. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ**

Відповідність підсумкової семестрової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

**Шкала оцінювання: національна та ECTS**( згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу ДП «Київський хореографічний коледж»)

Сума балів за всі форми навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінки за національною шкалою	Оцінки за національною шкалою	
			Для іспиту, курсового проекту (роботи), практики	Для заліку
<b>90-100</b>	<b>A</b>	5 (відмінно) (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)	5 (відмінно)	зараховано
<b>82-89</b>	<b>B</b>	4 (дуже добре) (вище середнього рівня з кількома помилками)	4 (добре)	
<b>74-81</b>	<b>C</b>	4 (добре) (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)		
<b>64-73</b>	<b>D</b>	3 (задовільно) (непогано, але зі значною кількістю недоліків)	3(задовільно)	
<b>60-63</b>	<b>E</b>	3 (достатньо) (виконання задовольняє мінімальним критеріям)		

<b>35-59</b>	<b>FX</b>	2 (незадовільно) з можливістю перездачі	2(незадові льно)	Не зараховано з можливістю повторного складання
<b>1-34</b>	<b>F</b>	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним курсом	2 (незадовіл ьно)	

### **Критерії оцінювання знань студентів з дисципліни «Філософія»**

**«Відмінно»** – повна, логічна, аргументована, проілюстрована прикладами відповідь, яка свідчить про самостійність мислення студента, міцне засвоєння ним навчального матеріалу, вміння пов'язати його з практикою, робити узагальнення та висновки. Чітке визначення студентом основних понять і категорій філософії, студент вільно і творчо володіє матеріалом, визначеним програмою, має діалектичне мислення, аргументовано, науково аналізує філософські проблеми, об'єктивно оцінює досягнення філософської науки та її вплив на розвиток та формування світогляду епохи та майбутнього. Вміє використовувати різноманітні джерела знань, вміє застосовувати знання при вирішенні професійних питань. Уміє вдаватися до діалогу, доводити власну громадську та світоглядну позицію. Виконав 100% обсяг самостійної роботи. Брав участь у семінарах, підготував і захистив реферат.

**«Добре»** - студент добре володіє матеріалом, але має незначні ускладнення при відповіді, потребує незначної допомоги викладача при виборі напрямку відповіді та допускає незначні помилки, неточну аргументацію. Оцінювання подій, ідей, досягнень філософської думки більш емоційне, ніж наук. Виконав 100% обсягу самостійної роботи. Брав участь у семінарах, підготував і захистив реферат.

**«Задовільно»** - студент користується лише окремими знаннями дисципліни, порушує логіку відповіді, відповідь недостатньо самостійна, допускаються суттєві помилки в знаннях та поясненні питань дисципліни, мова спрощена, оцінювання досягнень філософської думки лише емоційне, ніж наукове. Викладач постійно



коректує відповідь студента. Студенту важко підтримувати бесіду, не вистачає доказів для обґрунтування власного погляду. Виконав не менше 70% самостійної роботи.

«Незадовільно» - студент не володіє необхідними знаннями, не володіє практичними навичками дисципліни. Виконав менше 50 % самостійної роботи.

### **13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Філософія» включає:

- нормативні документи Міністерства освіти і науки України
- методичні вказівки до семінарських занять та самостійного вивчення з дисципліни «Філософія»
- підручники, навчальні та навчально-методичні посібники зі списку основної літератури з навчальної робочої програми дисципліни
- конспект лекцій на паперових носіях
- конспект лекцій на електронних носіях
- мультимедійні презентації до тем дисципліни «Філософія»
- плани лекційних та семінарських занять
- вказівки до виконання усіх видів робіт, передбачених робочою навчальною програмою
- пакет завдань для проведення заліку
- презентації

### **14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА**

#### ***Базова***

1. Закон України «Про освіту», від 05.09. 2017 р. №2145 – VIII.
2. Бичко І.В., Бойченко І.В., Табачковський В.Г. та ін. Філософія. Підручник для студентів вищих закладів освіти. – К.: Либідь, 2002. – 406с.
3. Вступ до філософії: Історико-філософська пропедевтика: Підручник // Г. І. Волинка, В. І. Гусев, І. В. Огородник, Ю. О. Федів/ За ред. Г. І. Волинки. – К., 1999.
4. Вступ до філософії. Кредитно – модульний курс: навчально-методичний посібник для студентів заочної форми навчання. За ред. Л.М.Нікітіна. Видання 3-є, доповнене та перероблене. – К.: Цент учбової літератури, 2008. – 256с.

5. Горак А.І. Філософія. Курс лекцій.—К.: «Відбор», 1997.
6. Губар О.М. Філософія: інтерактивний курс лекцій: навчальний посібник. – К.: Цент учбової літератури, 2007. – 416с.
7. Історія філософії України. Підручник.—К., Либідь, 1994.
8. Кунцман П., Буркард Ф.-П., Відман Ф. Філософія. – К.: Знання Прес, 2002. – 270с.
9. Основи філософських знань. Підручник. В.А.Буслинський, П.І.Скрипка. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2006.-352с.

### **Допоміжна**

10. Причепій Є.М., Черній А.М., Чекаль Л.А. Філософія. Підручник. – К.: Академвидав, 2005. – 591с.
11. Радугин А.А. Философия. Курс лекций. Изд—ство: Центр, 1996.
12. Философия. Учебное пособие для студентов вузов.— Фита.—К., 1994.
13. Філософія // За аг. Ред. Л.В.Губерський, І.Ф. Надольний, В.П. Андрущенко та ін. Навч. посібник.. 7-ме видання, стереотипне. – К.: Вікар, 2008. – 534с.
14. Антология мировой философии.
15. Захара І. С. Лекції з історії філософії. – Львів: Видавництво ЛБА, 1997.
16. Філософія Стародавнього світу. Читанка з філософії. — Кн. 1. — К.: Довіра, 1992. - 207 с.
17. Вовк С.М. Даосизм: вчення і світогляд. – Чернівці, 2003
18. Історія філософії: Підручник / Ярошовець В.І., Бичко І.В., Бугров В.А. та ін.; за ред. В.І.Ярошовця. – К., 2002.
19. Кондзьолка В. В. Нариси історії античної філософії. – Львів,
20. Арістотель. Нікомахова етика. – К.: «Аквілон-Плюс», 2002. – 480 с.
21. Кондзьолка В. В. Історія середньовічної філософії. – Львів, 2001.
22. Рассел Б. Історія західної філософії. – К., 1995.
23. Гельвецій К. А. Про людину, її розумові здібності та її виховання. / К.: Основи, 1994. — 416 с.
24. Антология мировой философии: В 4-х т. М., 1970. Т. 2.
25. Асмус В.Ф. Декарт.- М., 1974.
26. Ляткер Я.А. Декарт. - М., 1975.

27. Гусєв В. А. Історія західноєвропейської філософії XV-XVII ст. – К., 1992.
28. Кузнецов В.Н, Мееровский Б.В., Грязнов А.Ф. Западно-европейская философия 18 века. - М., 1986
29. Зарубіжна філософія ХХ століття. – К., 1993.

## **15. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ**

- 1.Електронна бібліотека НПУ імені М.П. Драгоманова – <https://www.npu.edu.ua>
- 2.Закон України «Про освіту» - <https://www.mon.gov.ua>
- 3.Електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка. - <http://www.philsci.univ.kiev.ua/>
4. Студентська бібліотека. - <http://chitalka.net.ua/zmist/filosofija.html>
- 5.«Библиотека Ихтика». Книги з філософії. [http://ihtik.lib.ru/2013.05\\_ihtik\\_philosophy/](http://ihtik.lib.ru/2013.05_ihtik_philosophy/)

## **16. ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА ПРИ НАПИСАННІ ПРОГРАМИ**

1. Державна національна програма «Освіта» «Україна ХХІ століття»
2. Складан А. Ан. Основи філософських знань: робоча програма навчальної дисципліни. - К., 2016. -<http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/17940/>